

شناسایی و رتبه بندی ابعاد دانشگاه کارآفرین (دانشگاه نسل سوم) در دانشگاه فنی و حرفه ای

علی اصغر الیاسی^۱

محمد صالحی^۲

رضا یوسفی سعیدآبادی^۳

چکیده

هدف این پژوهش، شناسایی و رتبه بندی ابعاد دانشگاه کارآفرین در دانشگاه فنی و حرفه ای می باشد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را کلیه رؤسا، معاونین، روسای ادارات یا کارشناس مسوولان ومدیران گروه دانشکده ها و آموزشکده های فنی و حرفه ای منطقه ۸ (استان های مازندران، گلستان و سمنان) به تعداد ۴۴۸ نفر تشکیل می دهند که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۲۰۷ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده اند. جهت جمع آوری داده ها از پرسش نامه محقق ساخته با ۹۵ سوال استفاده شده است. روایی و پایایی ابزار مورد تایید قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که؛ دانشگاه کارآفرین در دانشگاه فنی و حرفه ای دارای شش بعد «آموزشی و پژوهشی»، «ساختاری و تشکیلاتی»، «منابع انسانی»، «فرهنگی و اجتماعی»، «اقتصادی و مالی» و «فن آوری اطلاعات و ارتباطات» است. بعد آموزشی و پژوهشی دارای دو مؤلفه (آموزشی و پژوهشی)، بعد ساختاری و تشکیلاتی دارای سه مؤلفه (ساختاری، چشم انداز، ماموریت و استراتژی و مدیریت و رهبری)، بعد منابع انسانی دارای چهار مؤلفه (اساتید، کارکنان، دانشجویان و دانش آموختگان)، بعد فرهنگی و اجتماعی دارای دو مؤلفه (فرهنگی و اجتماعی)، بعد اقتصادی و مالی دارای چهار مؤلفه (اقتصادی، مالی، امکانات و تجهیزات و قراردادهای پژوهشی) و بعد فن-آوری اطلاعات و ارتباطات دارای سه مؤلفه (زیرساخت، دفاتر و مراکز و شرکت ها) می باشد که بعد ساختاری و تشکیلاتی با بار عاملی ۰/۹۵۰ دارای بیشترین تأثیر و بعد فرهنگی و اجتماعی با بار عاملی ۰/۸۷۴ دارای کمترین تأثیر است.

کلیدواژه ها : ابعاد دانشگاه کارآفرین، دانشگاه نسل سوم، دانشگاه فنی و حرفه ای

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. aa.elyasi@yahoo.com

^۲ دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. (نویسنده مسؤل). [drcsalehi@iausari.ac.ir](mailto:drsalehi@iausari.ac.ir)

^۳ استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. ruosefi@yahoo.com

مقدمه

بدون تردید محور اصلی توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در هر جامعه ای، نظام آموزش عالی و بطور مشخص تر، دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی هستند. آموزش عالی، مهمترین و سازنده ترین نهاد اجتماعی است و باید بتواند، اولاً موجب افزایش بار علمی شود، ثانیاً این دانش منجر به نوعی فعالیت مولد شده و موجب افزایش نقش فرد در اجتماع گردد، ثالثاً به اعتلای خلاقیت در جامعه منجر شود. از طرفی، سیر تحولات در جامعه، وظایف آموزش عالی را دچار تغییر ساخته است. رسالت دانشگاه به عنوان متفکرترین نهاد مسئول در قبال تحقق آرمان های توسعه ملی، ایجاب می کند تا به پویاسازی ارکان خود در انطباق با برنامه های توسعه پردازد. دیگر نمی توان پذیرفت که دانشگاه فقط قادر است به وظایف سنتی خود عمل نماید. زیرا، بدون پاسخگویی به نیازهای فردی و اجتماعی در حال و آینده، آموزش عالی بی محتوا و بیگانه نسبت به نیازهای کشور و جامعه تلقی خواهد شد. دانشگاه در نقطه عطفی از تاریخ علم و فناوری و توسعه ملی قرار دارد. امروزه نقش دانشگاه در غالب کشورهای جهان متحول شده و رسالت دانشگاه به تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص محدود نمی شود. بلکه دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی، در واقع امید جوامع تلقی می شود و مهمترین و سازنده ترین نقش را در تحول و پیشرفت جامعه و حل مشکلات آن ایفا می کنند که با نقش اولیه و سنتی آن کاملاً متفاوت است. (یداللهی، ۱۳۸۹، ص ۹).

دیگر آنکه، در عصر حاضر که لازمه رشد اقتصادی در آن توسعه مراکز تولید دانش، فناوری و مهارت های فنی است، از کارآفرینی می توان به عنوان یکی از مهمترین ارکان رشد و توسعه جامعه یاد کرد. (بزرگزاده، ۱۳۹۶) سیر تحولات جهانی نیز کارآفرینان را در خط مقدم توسعه فناوری و توسعه اقتصادی قرار داده است. تجربه موفقیت آمیز اغلب کشورهای پیشرفته و برخی از کشورهای در حال توسعه در عبور از بحران های اقتصادی به واسطه توسعه کارآفرینی در آن کشورها، موجب شده تا سایر کشورها نیز برای کارآفرینی، کارآفرینان و شکل گیری کسب و کارهای نوآورانه اهمیت بیشتری قائل گردند. (مهدوی مزده و همکاران، ۱۳۹۲). دولت ها نیز بر اساس نیازها و شرایط کشورهایشان هدف های مختلفی را از حمایت کارآفرینی دنبال می کنند. مهم ترین اهدافی که اغلب در برنامه های توسعه کارآفرینی آورده می شوند عبارتند از: ۱- افزایش اشتغال؛ ۲- توسعه اقتصادی؛ ۳- افزایش رقابت در اقتصاد و توسعه کارآیی بازار؛ ۴- افزایش نوآوری و توسعه انتشار فناوری؛ ۵- کمک به افزایش صادرات؛ ۶- دست یابی به توسعه منطقه ای؛ ۷- کاهش و انحصار شرکت های بزرگ و تمرکززدایی؛ ۸- افزایش مشارکت بخشی خصوصی (نیازی و کارکنان نصرآبادی، ۱۳۸۶) با توجه به دو مطلب مطرح شده و با توجه به رسالت و تعهداتی که دانشگاه نسبت به جامعه دارد یعنی باید از یک سو بر بقاء و اثر بخشی خود تلاش کند و از سوی دیگر با توجه به نقشی که در جامعه بعنوان الگوی سایر سازمانها و در جهت ایجاد بستری مناسب برای اثر بخش کردن سازمانهای دیگر برنامه ریزی کند تا به شیوه های جدید و کارآمد بتواند با ارائه محصولات و خدمات خود به جامعه، نتیجه ارزشمندی را به بار آورد؛ (گزارش مرکز پژوهش های مجلس، ۱۳۹۲) ایجاد تحولات بنیادین در ساختار و مدیریت دانشگاهی را ضروری و حیاتی نموده است. صاحب نظران، کارآفرینی را شرط بقاء و توسعه دانشگاهها به شمار می آورند، سیاست کلان کشور و طرح نظام ملی نوآوری، نیز توجه به کارآفرینی را در زمان تدوین برنامه سوم توسعه بویژه در سطح چند وزارتخانه مطلع ساخته است (تقی پور ظهیر، ۱۳۸۹) بنابراین لازم است دانشگاهها کارآفرین شوند تا ضمن بقاء و توسعه خود، تاثیر قوی و مثبت بر توسعه ملی و منطقه ای داشته باشند و در

رقابت های بین المللی نیز پیروز شوند. (گزارش مرکز پژوهش های مجلس، ۱۳۹۲) دانشگاه کارآفرین به معنی ایجاد کسب و کارهای جدید از سوی اعضای هیات علمی، تکسین ها یا دانشجویان است. دانشگاههایی که منابع درآمدی جدید مانند ثبت اختراع، قراردادهای تحقیقاتی از محیط بیرون دانشگاه و مشارکت با بخش خصوصی را در نظر دارند. یک دانشگاه کارآفرین در زمینه تجاری سازی دوره های آموزشی سفارشی، خدمات مشاوره ای و فعالیت های توسعه ای و کالایی کردن اختراعات و ارائه مجوز به کسب و کارهای دانشجویی فعال است. چنین دانشگاهی مرکز رشد طبیعی است که ساختارهای حمایتی لازم را برای هیات علمی و دانشجویان فراهم می شود تا شرکت های هوشمندانه، تجاری و مشترک جدیدی را راه اندازی کند. دانشگاه کارآفرین، دانشگاهی کاربردی است، چرا که از طرفی کارآفرینان آینده را آموزش می دهد تا کسب و کاری ایجاد کنند و همچنین روحیه کارآفرینانه را در دانشجویان در تمام حوزه ها توسعه می دهد و از سویی دیگر خودش کارآفرینانه عمل می کند، مراکز رشد کسب و کار را سازماندهی می کند، پارک علم و فناوری و نظایر آن را ایجاد می کند و دانشجویان را در این سازمانها درگیر می کند و به کمک آنها دانشجویان و دانش آموختگان را در ایجاد کسب و کار یاری داده و می تواند از نظر مالی استقلال پیدا کند. (بزرگزاده، ۱۳۹۶) در یک دانشگاه کارآفرین یادگرفتن و یاد دادن دغدغه همیشگی است. دانشجویان بعنوان مشتری محسوب می شوند. اعضای هیات علمی و مدیران بطور روزافزون به یکدیگر نزدیک تر می شوند و ایجاد و کسب درآمد می کنند. در دانشگاه کارآفرین مشاغل جدید خلق می شود افراد کارآفرین مورد حمایت قرار می گیرند، از ایده های جدید و خلاق استقبال می شود و نیروی انسانی بویژه دانشجویان با ارزشترین منبع به حساب می آیند. (ابراهیم پور و همکاران، ۱۳۹۱)

اما در کشور ما بیشتر دانشگاه ها در نسل دوم و حتی برخی از آن ها در نسل اول به سر می برند و هنوز نسل سوم دانشگاه ها در ایران به طور جدی مطرح نشده است. یعنی دانشگاه های ما معمولاً پژوهش محور هستند و فعالیت چندانی در راستای تجاری سازی یافته های پژوهش ها، تربیت افراد کارآفرین و تبدیل شدن به نسل سوم دانشگاهها یعنی دانشگاههای کارآفرین ندارند. فعالیت های تجاری سازی دانشگاههای داخل نیز، اغلب در حد ایجاد پارک های علم و فن آوری محدود شده است که خروجی چندانی به بازار کسب و کار ارائه نمی دهند. (بهزادی و همکاران، ۱۳۹۳) از همین روست که بسیاری از دانش آموختگان به دلیل نداشتن مهارت های کارآفرینی در بازار کار توفیق نمی یابند و بیکار می مانند و هنوز تبدیل دانشجویان و دانشگاهیان از مصرف کنندگان به تولیدکنندگان و نقش آفرینان به صورت کامل صورت نگرفته است. (نصرالهی نیا و حاجی خواجه لو، ۱۳۹۵)

پژوهشگر در پژوهش حاضر با توجه به موضوعات مطرح شده در خصوص نقش دانشگاه کارآفرین در توسعه ملی و منطقه ای، با ارائه یک مدل با ابعاد مختلف شش گانه و با هدف تبیین شاخص ها و ویژگی های دانشگاههای کارآفرین و مقوله کارآفرینی دانشگاهی قصد دارد اهداف و ابعاد دانشگاه کارآفرین را در دانشگاه فنی و حرفه ای بررسی و احصا نماید. به عبارت دیگر با تعیین ابعاد و مولفه های دانشگاه کارآفرین؛ درخواهیم یافت به اهداف مدنظر دست یافته ایم یا خیر؟ دانشگاه فنی و حرفه ای تنها دانشگاه متولی آموزش عالی فنی و حرفه ای در کشور می باشد و دانشکده ها و آموزشکده های فنی و حرفه ای بعنوان واحدهای زیر مجموعه این دانشگاه، سابقه بیش از ۴۰ سال فعالیت آموزشی داشته و از اولین مراکز آموزش عالی کشور هستند که در تداوم مسیر تحصیلی دوره متوسطه فنی و حرفه ای (هنرستانهای فنی، کشاورزی، حرفه ای، تربیت بدنی و کاردانش) فعالیت داشته اند اما تاسیس این دانشگاه و تفکیک آن از وزارت آموزش

و پرورش به سال ۱۳۹۰ بر می گردد. لازم به ذکر است که این دانشگاه از مزیت های از جمله: ۱- برخورداری از شبکه گسترده از دانشکده ها و آموزشکده ها (۱۷۳ مرکز فعال) ۲- برخورداری از برند معتبر آموزش فنی و حرفه ای با قدمت پنجاه ساله (انستیتو های تکنولوژی، مدارس عالی فنی، آموزشکده ها و دانشکده های فنی و حرفه ای) ۳- برخورداری از فضای های گسترده آموزشی، کارگاهی و کشاورزی ۴- برخورداری از شبکه گسترده مربیان و مدرسان خبره ۵- ورودی های پیوسته برای دانشگاه (دانش آموزان هنرستان و کاردانش) ۶- برنامه درسی مبتنی بر تحلیل شغلی و توانمندی ها ۷- محیط آموزشی (فضای کالبدی، محیط کار) ۸- ارزشیابی (اطمینان از توانمندی های حرفه ای) ۹- خروجی سیستم: نیروی کاری جامعه ۱۰- اشتغال یافتن رقمی حدود ۷۰-۸۰ درصد از دانش آموختگان؛ برخوردار است. بنابراین با عنایت به موارد مطرح شده، پژوهش حاضر به دنبال این سوال اصلی است که: ابعاد دانشگاه کارآفرین (دانشگاه نسل سوم) در دانشگاه فنی و حرفه ای کدامند؟ و رتبه بندی این ابعاد چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

فرایند کارآفرینی: کارآفرینی واژه ای است بین رشته ای که از دیدگاه های متفاوت علمی مورد مطالعه قرار گرفته است. کارآفرینی یکی از واژه هایی است که تعریف واحدی بر آن وجود ندارد که از سویی نشان دهنده گستردگی و اهمیت موضوع است و از سوی دیگر نشان دهنده پویایی موضوع است که زمینه ارائه تئوری ها و نظریات متفاوتی را فراهم می آورد (احمدپور داریانی، ۱۳۸۶). بسیاری از محققان بر این باورند که کارآفرینی موتور محرکه توسعه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است و به سه دلیل مهم تولید ثروت، توسعه تکنولوژی و اشتغال مولد به کارآفرینی روی آورده اند (Gibb and Hannan, 2006). (خسروی پور و امیرنژاد، ۱۳۹۲) در واقع کارآفرینی عبارت است از فرایند نوآوری و بهره گیری از فرصت ها، با تلاش و پشتکار بسیار و همراه با پذیرش ریسک های مالی، روانی و اجتماعی که با انگیزه کسب سود مالی، توفیق طلبی، رضایت شخصی و استقلال صورت پذیرد. (زینالی، ۱۳۹۵) جاذبه اصلی کارآفرینی چه در بعد فردی و چه در بعد سازمانی آن بی حد بودن نوآوری است. نوآوری فرایندی است پایان ناپذیر؛ زیرا نمی توان برای تولید علم حد و مرزی قائل گردید. در اقتصاد مبتنی بر دانش، نوآوران و صاحبان فکر سرمایه های اصلی شرکت های تولیدی و کارآفرین هستند. (زینالی، ۱۳۹۵) بر اساس مدل دیده بان جهانی (GEM)، کارآفرینی سه حوزه کلیدی دارد: ۱- نگرش ها: به طور عمده مربوط به ادارات کارآفرینانه مانند: درک قابلیت کارآفرینانه، درک فرصت های کارآفرینانه، ترس از شکست و قصد کارآفرینانه؛ ۲- فعالیت های کارآفرینانه: از جمله فعالیت های کارآفرینانه نوپا و اجباری (فرصت گرا)؛ ۳- روحیه توسعه کارآفرینانه: روحیه توسعه کارآفرینان شامل رشد کسب و کار، اشتغال زایی، فعالیت های کارآفرینانه بین المللی. (کردنائیج و همکاران، ۱۳۹۲)

اهداف و وظایف آموزش عالی: انتظار جامعه از توسعه نظام آموزش عالی، دستیابی به سه هدف عمده می باشد: آموزش، پژوهش و ارائه خدمات عمومی به جامعه. ۱- آموزش: عبارت است از تحولی که از طریق یادگیری در انسان بوجود می آید و ضمن تأثیر بر کیفیت فرد، توانایی های وی را توسعه می بخشد. آموزش عالی به دو صورت در جوانان تحول بوجود می آورد. ابتدا آنکه با رفتن به کلاس درس و آموزش های پی در پی سطح علمی دانشجویان ارتقاء می یابد و این بخشی از رسالت آموزش عالی است. بخش دیگر محیط دانشگاهی است که می تواند منشأ آموزش های غیررسمی باشد، که بعضاً ممکن است اهمیت و کارایی آن کمتر از آموزش های رسمی و کلاسی باشد. ۲- پژوهش

عبارت است از کشف، تفسیر، حفظ و نشر دانش، توسعه تفکر علمی و فلسفی و کاربردهای گوناگون پیشرفت های علمی در عمل. آموزش عالی نقش اول را در امر پژوهش ایفا می کند و درصد قابل توجهی از فعالیت های پژوهشی امروزه در دانشگاه ها انجام می شود. دانشگاه ها بایستی در پژوهش های بنیادی و کاربردی پیشرو بوده و سرمایه گذاری های قابل توجهی بنمایند. ۳- ارائه خدمات عمومی: باید گفت این خدمات را که شامل، خدمات درمانی، مشاوره ای و تخصصی است، دانشگاه ها پیوسته به جامعه عرضه می دارند. از آنجا که دانشگاه ها به صورت کانونی از متخصصان کشور بشمار می آیند و توانایی عرضه خدمات مشاوره ای را در تمامی زمینه های علمی، صنعتی، کشاورزی و علوم انسانی و اجتماعی دارا می باشند، امروزه بعنوان مرکزی که تولید کننده خدمات خاص و تخصصی است شهرت یافته اند. اساتید دانشگاه بعنوان افراد صاحب نظر و متخصص قادرند برای بسیاری از مسائل جامعه پاسخ مناسبی ارائه دهند و بخش عمده ای از مشکلات و تنگناهای کشور را حل و فصل نمایند.

آموزش و کارآفرینی: آموزش کارآفرینی یکی از مؤثرترین شیوه ها برای تسهیل انتقال جمعیت فارغ التحصیلان به بازار کار می باشد. مطالعات در اروپا در این باره نشان داده است که چنین آموزش هایی توانسته است افراد را مسئولیت پذیرتر به بار آورد و آن ها را تبدیل به کارآفرین یا متفکران حوزه ی کارآفرینی کند و به طور موفقیت آمیزی در چالش های کسب و کار، موفق و خطر پذیر کند. در نتیجه نرخ بیکاری و شکست کسب و کارها کم تر شده است. در حال حاضر نیز دانشکده ها و دانشگاه های بسیاری از کشورهای دنیا دوره های آموزش کارآفرینی را در برنامه های آموزشی خود گنجانده اند. (آقاجانی و همکاران، ۱۳۹۰) نکته قابل توجه این است که آموزش کارآفرینی در دانشگاه ها باید شامل این اهداف باشد: آشناسازی دانشجویان با مفاهیم کارآفرینی و کسب و کار، ایجاد فرهنگ و روحیه کارآفرینی، معرفی الگوهای موفق کارآفرینی، انتقال دانش و مهارت های خاص کارآفرینی، روش های راه اندازی شرکت های جدید مبتنی بر دانش، کارگاه های آموزشی در زمینه خلاقیت، مذاکره، اخلاق کسب و کار، کسب دانش مربوط به کارآفرینی، القای مخاطره پذیری در فنون تحلیلی، تقویت نگرش ها در جهت پذیرش تغییر (معارفوند، ۱۳۹۲)

سیر تحول در رسالت دانشگاه ها: رسالت اول دانشگاه ها (نسل اول): آموزش در سطح عالی اولین رسالت دانشگاه ها بوده است، از زمانی که دانشگاه ها ایجاد شده اند به امر آموزش و یادگیری پرداخته اند. این دانشگاه ها به دانشگاه های "هامبولتی" معروف اند. هدف و وظیفه آن دانشگاه، ارائه آموزش و صدور مدرک تحصیلی بوده به منظور توسعه کمی و فقط به تربیت نیروهای مجرب آموزش دیده پرداخته است. عموماً فارغ التحصیلان آن برای امر تدریس مراکز علمی، اشغال پست های مدیریتی در حکومت و صنعت آماده می شوند. رسالت دوم دانشگاه ها (نسل دوم): رسالت دوم دانشگاه ها در پی تحولات اجتماعی و اقتصادی دستخوش تغییر شد، آموزش به تنهایی پاسخگوی نیاز جامعه نبود، لذا نقش دانشگاه ها در توسعه اجتماعی و اقتصادی سبب ارتباط بین آموزش و پژوهش و کاربرد علم در صنعت شده و در اصطلاح «دانشگاهی پروسه» مورد پذیرش قرار گرفت. تا اوایل قرن نوزدهم میلادی، دانشگاه تنها نقش آموزش را به عهده داشتند که با تغییر شرایط جهانی و نیازهای جوامع نقش و کارکرد پژوهش نیز به آن افزوده شد (یداللهی، ۱۳۸۹ ص ۱۳). بطور سنتی، پژوهش در دانشگاه، امری بنیادی و خاتمه ناپذیر و مستقل می باشد. اهمیت خاتمه ناپذیر بودن پژوهش در دانشگاه ها به اندازه ای است که انتشار کتب و تالیفات، هنوز هم از معیارهای اصلی موفقیت خواننده می شود. (هیرش و وبر، ۱۶۳، ۱۳۸۱). رسالت سوم دانشگاه ها (نسل سوم): با ادامه تغییرات و تشدید رقابت جهانی و نیز ظهور

اقتصاد مبتنی بر دانش و تبدیل دانش به مزیت رقابتی، دانشگاه ها تکامل یافته و دانشگاه نسل سوم یا کارآفرین شکل گرفت. در واقع این چنین می توان پنداشت که نقاط شروع زیادی در سطح جهانی و میان کشورهای مختلف وجود دارد ولی تک جاده ی موجود برای رسیدن به توسعه ی صنعتی و اقتصادی، همانا پدیده ی دانشگاه کارآفرین است (فاتح یاری، ۱۳۸۵). مفهوم دانشگاه کارآفرین ساختار و عملکرد دانشگاهی را مجسم می کند که از طریق هماهنگی با توسعه اقتصادی با ماموریت های پژوهش و آموزش، تجدید نظر شده است. در واقع وظیفه کارآفرینی در مورد دانشگاه به انتقال تجاری دانش و تکنولوژی نشأت گرفته از دانشگاه، اشاره دارد (Tooleanzarnitzki, 2007). (آقاجانی و کیوانفر، ۱۳۹۲)

دانشگاه کارآفرین : دانشگاه کارآفرین نقش های سنتی یک دانشگاه در جامعه را که یک نهاد تولید کننده ی

دانش است ، از طریق تحقیقات بنیادی و کاربردی، فناوری و عامل انتقال دانش، نوآوری و حمایت از توسعه ی اقتصادی مجددا تعریف می کند . (Arnaud,2010;Gibb,2012). در حقیقت، ظهور دانشگاه کارآفرین پاسخی به اهمیت روزافزون دانش در نظام ملی و ناحیه ای نوآوری و شناخت جدید از دانشگاه است؛ یعنی نهادی که عامل انتقال دانش و فناوری و منبع اختراعات خلاقانه به شمار می رود و از لحاظ اقتصادی باصرفه است. (صمدی میارکلایی و همکاران ، ۱۳۹۳) در واقع دانشگاه کارآفرین از دو جنبه تأثیرگذار است: نخست از جنبه درونی دانشگاه ها و تحول و تکاملی که برای ایجاد فضای کارآفرینی در آن بوجود می آید و دوم از جنبه بیرونی و تأثیری که در محیط بیرون از جو آکادمیک دانشگاه می گذارد تا نظام نوآوری مبتنی بر دانایی در آن تحقق یابد (شعبانی نژاد و دیگران، ۱۳۹۰). امروزه یکی از مهمترین دغدغه های آموزش عالی بهره گیری فارغ التحصیلان از دانش کارآمد یا کارآفرینی است و با بهره گیری از توان فارغ التحصیلان به همراه برنامه ریزی های مناسب می توان در حل معضل بیکاری گام های مؤثری برداشت. (میری کرم ورضایی، ۱۳۹۱) در تعاریف ارائه شده برای دانشگاه کارآفرین، به طور آشکار یا ضمنی ، تجاری سازی فعالیت های علمی، ایجاد درآمد برای دانشگاه از طریق راه اندازی کسب و کار، تربیت نیروی کارآفرین و ارزش خدمت به جامعه تأکید شده است. یک چارچوب مفهومی تعاریف دانشگاه کارآفرین را می توان به دو بخش عوامل رسمی و غیررسمی دسته بندی کرد : عوامل رسمی شامل مدیریت و ساختار سازمانی دانشگاه، حمایت های لازم برای راه اندازی کسب و کار و همچنین وجود برنامه های آموزش کارآفرینی و عوامل غیر رسمی عبارتند از : نگرشهای دانشگاهیان به کارآفرینی، مقبولیت موضوع کارآفرینی در بین دانشگاهیان و نظام های پاداش دهی برای موفقیت ها. (حمیدیا و نبوی ، ۲۰۱۶)

ارتباط متقابل دانشگاه کارآفرین و صنعت : رابطه دوسویه دانشگاه کارآفرین و صنعت می تواند منافع متقابلی

برای هر دو در برداشته باشد. از یکسو توان پاسخگویی دانشگاه ها را به نیازهای اقتصادی و گاه اجتماعی جامع برطرف کرده و از این راه جامعه را در دستیابی به توسعه اقتصادی یاری می کند و نیز دانشگاه از تجربه های صنعت در آموزش های خود بهره می گیرد و علم و عمل را در هم می آمیزد تا نتیجه بهتری حاصل آید و از سوی دیگر صنعت نیز با توجه به ارتباط مستمر با دانشگاه کارآفرین، می تواند نیازهای تخصصی خود را به نحوی مطلوب تأمین کرده و نیروهای متخصص موردنیاز خود را به گونه ای مناسب بدست آورد و نیز با انجام طرح های پژوهشی خود در قالب همکاری با دانشگاه، قادر به روز آمد کردن علم و تخصص و تکنولوژی خود باشد. (جنتی فر و آمده، ۱۳۹۱)

نقش دانشگاه کارآفرین در توسعه ملی : رسیدن به توسعه ملی از برنامه ها و اهداف کلیه کشورهای درحال

توسعه می باشد، برای رسیدن به امر مهم ناگزیر به استفاده از توانمندی های درونی (مدیریت، نیروی انسانی، اطلاعات،

امکانات) با الگوهای علمی در اقتصاد مبتنی بر دانش می باشیم. اقتصاد نوظهوری که تأکید آن بر صنایع کوچک با درآمدزایی بسیار می باشد، صنعت و دانشگاه کارآفرین، مرتبط و هماهنگ با هم از ابزارهای رسیدن به این هدف می باشد. شکل (۲)، فرایند رسیدن به این هدف مهم (دستیابی به توسعه ملی) را نشان می دهد، بدین صورت که دانشگاه کارآفرین با خلق و پرورش افراد کارآفرین (مدیر کارآفرین و نیروی انسانی کارآفرین) و با ابداع روش ها و طرح های جدید و با از میان برداشتن موانع و مشکلاتی که در ارتباط با صنعت وجود دارد منجر به تأسیس و راه اندازی صنایع کوچک و رشد بالندگی و توسعه آن ها می شود، با توجه به اینکه رسالت صنعت، تولید محصولات و ارائه خدمات مورد نیاز جامعه و ایجاد ثروت و اشتغال می باشد لذا این امر توسعه اقتصادی را به همراه دارد، همچنین با مطالعاتی که روی کشورهای توسعه یافته صورت گرفته به این نتیجه رسیده اند که توسعه اقتصادی این کشورها، مهمترین رکن برای دستیابی به توسعه ملی آنها است. (جنتی فر و آمده، ۱۳۹۱)

پیشینه پژوهش

عابدی و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان « تدوین الگوی دانشگاه کارآفرین کشاورزی و منابع طبیعی از دیدگاه مدیریت آموزش کشاورزی » به بررسی دیدگاه مدرسان در زمینه ی میزان اهمیت هر یک از مؤلفه ها برای ایجاد دانشگاه کارآفرین کشاورزی و منابع طبیعی پرداخته اند و اشاره نموده اند که لازمه بهبود وضعیت اشتغال در بنی دانش آموختگان کشاورزی، کارآفرین شدن دانشگاهها و دانشکده های ارائه دهنده این آموزش هاست. نتایج حاصله از این تحقیق نیز بیانگر آن بود که هر چند در اسناد بالا دستی توجهی جدی به کارآفرینی شده، اما مدیران ارشد وزارتخانه به ویژه، مدیران آموزشی دانشگاهها حمایت کافی را به عمل نمی آورند.

مهدی، رضا (۱۳۹۵)، در پژوهش خود با عنوان « دانشگاه کارآفرین به منزله راهبردی برای مدیریت دانش علمی دانشگاه »، اشاره دارد که دانشگاه کارآفرین به عنوان نسل سوم دانشگاهی می تواند به عنوان راهبردی برای مدیریت دانش علمی دانشگاهها و سرریز دانش انباشتی دانشگاهها عمل کند. در این مطالعه با معرفی دانشگاه کارآفرین، شیوه مدیریت دانش علمی در این نوع دانشگاه و بهره برداری از دانش علمی برای شناخت و حل مسائل اجتماعی - اقتصادی بررسی و ارائه شده است.

صمدی میارکلایی و صمدی میارکلایی (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان « تبیین وضعیت شاخص های دانشگاه کارآفرین در آموزش عالی با طرح پژوهشی تجربی »، ضمن بررسی ابعاد و شاخص های دانشگاه کارآفرین، به این نتیجه رسیده اند: امروزه دانشگاه کارآفرین، توسعه ی اقتصادی را به عنوان یک عملکرد جدید دانشگاهی، به آموزش و پژوهش پیوند می زند. این امر سرمایه ای کردن دانش است که قلب ماموریت جدید دانشگاه را تشکیل داده، پیوند دانشگاه را با کاربران دانش محکم تر کرده و دانشگاه را به عمل گری اقتصادی تبدیل می کند.

کوهزادی و همکاران (۱۳۹۵)، در تحقیق خود با عنوان « بررسی جایگاه استراتژیک دانشگاه کارآفرین در مدل مدیریت دانش »، به بررسی جایگاه استراتژیک دانشگاه کارآفرین در مدل مدیریت دانش پرداخته اند، این تحقیق بر اساس مدیریت کاربردی و بر اساس شیوه گردآوری داده ها توصیفی و از شاخه پیمایشی است.

حمیدیا و نبوی (۱۳۹۵)، در پژوهش و مطالعه خود با عنوان « بررسی نقش دانشگاه کارآفرین در اقتصاد دانش بنیان »، مروری بر ادبیات اقتصاد دانش بنیان و دانشگاه کارآفرین، ارتباط وثیق و کلیدی این دو رویکرد که یکی در سطح

کلان کشورها و دیگری در سازمان یا نهاد متناسب با ساختار اقتصادی است مورد بررسی و کنکاش قرار داده اند. این پژوهش با استفاده از روش مطالعه مروری روایتی و با مرور تعاریف رویکردها، عوامل مؤثر روش ها و ابزارهای ارزیابی و ویژگی ها و نتایج دستیابی به اقتصاد دانش بنیان و نیز تعاریف و تاریخچه شکل گیری و ویژگی های دانشگاه کارآفرین به دنبال استخراج و تبیین دلایل الزامات هم نوایی این دو مقوله است.

مهدی، رضا (۱۳۹۴)، در پژوهش خود با عنوان « جایگاه مهارت آموزی در دانشگاه های نسل سوم »، اشاره می کند که برای شکل گیری دانشگاه نسل سوم و بهره مندی از مزایا و مواهب این نسل دانشگاهی باید مهارت آموزی دانشجویان، اعضای هیات علمی، مدیران و کارکنان نظام دانشگاهی در کانون راهبردها و سیاست های نهاد دانشگاه و آموزش عالی قرار گیرد. در این مقاله، با تبیین مفهوم و ویژگی های دانشگاه کارآفرین، جایگاه و ضرورت مهارت آموزی و آموزش کارآفرینی در این نوع دانشگاه ارائه می شود. بر اساس این تحقیق، شکل گیری و اثربخشی دانشگاه کارآفرین، بدون توسعه نظام مند آموزش کارآفرینی و مهارت آموزی موثر دانشجویان، استادان، مدیران و کارکنان نظام دانشگاهی و تقویت ویژگی های کارآفرینی منابع انسانی دانشگاه، امکان پذیر نیست. بنابراین، یکی از وجوه و منظرهای کلیدی دانشگاه نسل سوم (کارآفرین)، توسعه مهارت های شغلی، حرفه ای و شایستگی ها و توانمندسازی دانشجویان و استادان همسو با فرایند توسعه ملی و حل مسائل جامعه به روش علمی است.

ونسارتن (۲۰۱۷)، در پژوهش خود با عنوان « دانشگاه های کارآفرین: نقش جوامع، افراد و مکان ها »، با اشاره به نقش جوامع، مردم و مکان های دانشگاه های کارآفرین، می گوید: دانشگاه های کارآفرین نیاز دارند تا مردم را بر حسب اینکه آنها چگونه با یادگیری، آموزش و تدریس در مورد ایده های جدید و شیوه های کسب و کار ارتباط دارند، مدنظر قرار دهند. در اقتصاد جهانی به طور فزاینده ای این موضوع مهم است که دانشگاه ها به عنوان هدایت کنندگان جامعه کارآفرینی دیده شوند که به مردم محل در مرکز جوامع آموزشی کمک می کنند. این مقاله پیشنهاداتی برای مدیران آموزشی و افرادی که به دنبال راه اندازی کسب و کار و علاقمند به برقراری ارتباط با دانشگاه های کارآفرین و جایگاه آنها در جامعه می باشند، دارد.

گیدئون ماس و پل جونز (۲۰۱۷)، در پژوهش خود با عنوان « انعکاس نقش دانشگاه ها در آموزش کارآفرینی »، با اشاره به عناصر مهم و حیاتی در آموزش کارآفرینی برای حمایت از تحول در توسعه اجتماعی- اقتصادی، می گویند: آموزش کارآفرینی باید بر بهبود توانایی های رهبران تمرکز کند تا کمک قابل توجهی به رشد اقتصادی- اجتماعی بکند. تمرکز خاص باید بر روی بهبود توانایی های کلی نگری و اکتشافی آنها، بهبود توانایی هایشان برای ایجاد نوآوری که بتواند به عنوان مبنایی برای توسعه بیشتر عمل کند، یادگیری هر دانشی برای به دست آوردن و سهم کردن مبنای پیوسته که پیشگام توسعه اقتصادی باشد و همچنین یادگیری نحوه حمایت از دیگر بازیگران در اکوسیستم کارآفرینی برای دستیابی به این اهداف تحولی.

کونین آرمک کلور (۲۰۱۶)، در پژوهش خود با عنوان « ساختار دانشگاه نوآور و کارآفرین: مطالعه موردی سازمانی نظام سرمایه داری علمی اداری »، با استفاده از چارچوب تجزیه و تحلیلی بر اساس سرمایه داری علمی اداری و ظرفیت مدیریتی گسترده، پنج نقش انجام شده توسط مدیران اجرایی و مدیریتی در تسهیل سرمایه داری علمی را شناسایی

کنند: ایجاد زیرساخت ها، ایجاد برنامه های جدید، ترویج کمک ها و افزایش مشارکت های مالی، ایجاد یک دیدگاه در مورد کارآفرینی و تغییر سیاست ها.

دیوی تاد و همکاران (۲۰۱۶)، در مقاله خود با عنوان «آموزش کارآفرینی و نقش دانشگاه ها در کارآفرینی»، اشاره دارند که علی رغم علاقه قابل توجه سیاسی و علمی به مفاهیمی مانند ستون سه گانه دولت، کسب و کار و تحصیلات عالی و همچنین کارآفرینی و دانشگاه های کارآفرین، از نقش دانشگاه در توسعه کارآفرینی بسیار کم نوشته شده است. به طور خاص، سوالات در مورد اینکه چگونه دانشگاه از طریق آموزش، حمایت از کارآفرینی و عملکردهای می تواند کمک کند و با تلاش های خود کارآفرین باشد، فاقد تمرکز و استحکام آکادمیک، به ویژه در زمینه پرورش نگرش های کارآفرینی است. بنابراین این مقاله مقدماتی، بحثی جامع در مورد نقش دانشگاه در کارآفرینی را فراهم می کند و سپس کمک به آن مبحث از مقالات را در این موضوع ویژه صنعت و آموزش عالی خلاصه می کند.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را کلیه رؤسا، معاونین، روسای ادارات، کارشناس مسوولان و مدیران گروه دانشکده ها و آموزشکده های فنی و حرفه ای منطقه ۸ (استان- های مازندران، گلستان و سمنان) به تعداد ۴۴۸ نفر تشکیل می دهند که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۲۰۷ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از پرسش نامه محقق ساخته تحقق اهداف دانشگاه کارآفرین با ۹۵ سوال، شش بعد «آموزشی و پژوهشی، ساختاری و تشکیلاتی، منابع انسانی، فرهنگی و اجتماعی، اقتصادی و مالی و فن آوری اطلاعات و ارتباطات» و ۱۸ مولفه «آموزشی، پژوهشی، ساختاری، چشم انداز، ماموریت و استراتژی، مدیریت و رهبری، اساتید، کارکنان، دانشجویان، دانش آموختگان، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، مالی، امکانات و تجهیزات، قراردادهای پژوهشی، زیرساخت، دفترها و مراکز و شرکت ها» استفاده شده است. روایی صوری و محتوایی ابزارها به تایید متخصصان رسید و روایی همگرا آن ها نیز با استفاده از ضرایب میانگین واریانس استخراجی (AVE) محاسبه شد که مقادیر AVE برای کلیه مؤلفه ها بزرگتر از ۵/۰ هستند. همچنین جهت سنجش پایایی ابزارها از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد که برای تمام مؤلفه ها، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بالاتر از ۷/۰ محاسبه شد، لذا ابزارها مورد استفاده دارای پایایی و روایی مناسب هستند (جدول ۱).

جدول ۱- روایی و پایایی ابزارهای گردآوری داده ها

ردیف	متغیرهای پنهان	AVE	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی
۱	آموزشی	۷۶۰/۰	۹۲۱/۰	۹۴۱/۰
۲	پژوهشی	۸۲۶/۰	۹۵۸/۰	۹۶۶/۰
۳	ساختاری	۸۳۰/۰	۹۴۸/۰	۹۶۱/۰
۴	چشم انداز، ماموریت و استراتژی	۷۷۲/۰	۹۵۰/۰	۹۵۹/۰
۵	مدیریت و رهبری	۶۲۸/۰	۹۲۶/۰	۹۳۸/۰
۶	اساتید	۷۸۸/۰	۹۳۳/۰	۹۴۹/۰

۹۵۳/۰	۹۳۴/۰	۸۳۶/۰	کارکنان	۷
۹۷۰/۰	۹۶۲/۰	۸۴۲/۰	دانشجویان	۸
۹۵۲/۰	۹۳۶/۰	۷۹۷/۰	دانش آموزان	۹
۹۵۱/۰	۹۳۵/۰	۷۹۴/۰	فرهنگی	۱۰
۹۳۶/۰	۹۰۸/۰	۷۸۵/۰	اجتماعی	۱۱
۹۷۶/۰	۹۶۶/۰	۹۰۹/۰	اقتصادی	۱۲
۹۱۷/۰	۸۹۱/۰	۶۵۱/۰	مالی	۱۳
۹۱۹/۰	۸۸۹/۰	۶۹۶/۰	امکانات و تجهیزات	۱۴
۹۳۱/۰	۹۰۷/۰	۷۲۹/۰	قراردادهای پژوهشی	۱۵
۹۳۹/۰	۹۱۸/۰	۷۵۵/۰	زیرساخت	۱۶
۹۳۵/۰	۹۱۳/۰	۷۴۳/۰	دفترها و مراکز	۱۷
۹۶۷/۰	۹۵۵/۰	۸۸۰/۰	شرکتها	۱۸

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی با استفاده از نرم افزارهای SPSS20

و PLS استفاده شد.

یافته های پژوهش

سؤال یک: ابعاد دانشگاه کارآفرین (دانشگاه نسل سوم) جهت تحقق اهداف دانشگاه فنی و

حرفه‌ای کدام است؟ برای تشخیص کفایت و شرایط لازم داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی، از آزمون‌های تناسب

کایزر-مایر-الکین ۱ و بارتلت ۲ استفاده شد که نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

نتایج آزمون KMO و Bartlett

ابعاد	آماره KMO و Bartlett	نتیجه آزمون	نام عامل به دست آمده به ترتیب اهمیت درصد واریانس	درصد واریانس تبیین شده
آموزشی و پژوهشی	KMO=۹۳۲/۰ sig=۰۰۰/۰	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	۱-پژوهشی	٪۱۱۵/۸۰
			۲-آموزشی	
ساختاری و تشکیلاتی	KMO=۹۳۵/۰ sig=۰۰۰/۰	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	۱-مدیریت و رهبری	٪۷۰۹/۷۴
			۲-چشم انداز، ماموریت و استراتژی	
			۳-ساختاری	
منابع انسانی	KMO=۹۲۲/۰	تأیید کفایت و	۱-دانش آموزان	٪۴۶۱/۸۲

1 - Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

2 -Bartlett's Test

	۲- دانشجویان	همبستگی داده‌ها	sig=۰۰۰/۰	
	۳- کارکنان			
	۴- اساتید			
٪۱۹۵/۷۹	۱- فرهنگی	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	KMO=۷۹۶/۰ sig=۰۰۰/۰	فرهنگی و اجتماعی
	۲- اجتماعی			
٪۴۶۶/۷۹	۱- قراردادهای پژوهشی	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	KMO=۹۱۸/۰ sig=۰۰۰/۰	اقتصادی و مالی
	۲- امکانات و تجهیزات			
	۳- مالی			
	۴- اقتصادی			
٪۱۸۰/۷۹	۱- زیرساخت	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	KMO=۸۹۳/۰ sig=۰۰۰/۰	فن آوری اطلاعات و ارتباطات
	۲- دفترها و مراکز			
	۳- شرکت‌ها			

مطابق حاصل ۱، چون مقدار آماره KMO برای همه ابعاد بیش تر از ۷/۰ محاسبه شد. همچنین نتیجه آزمون Bartlett نشان داده که سطح معناداری برای همه متغیرها $Sig < 0.05$ محاسبه شده است، لذا داده‌ها کفایت و همبستگی لازم جهت اجرای تحلیل عاملی اکتشافی را دارند. درصد واریانس تبیین شده در ستون آخر نشان می‌دهد که در بعد آموزشی و پژوهشی ۱۱۵/۸۰٪، ساختاری و تشکیلاتی ۷۰۹/۷۴٪، منابع انسانی ۴۶۱/۸۲٪، فرهنگی و اجتماعی ۱۹۵/۷۹٪، اقتصادی و مالی ۴۶۶/۷۹٪ و در بعد فن آوری اطلاعات و ارتباطات ۱۸۰/۷۹٪ از تغییرات سؤالات توسط مؤلفه‌های استخراج شده قابل تبیین هستند. در ادامه در جدول‌های ۳ الی ۸ بررسی تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی هر یک از ابعاد و مؤلفه‌های آن انجام شد.

جدول ۳- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه‌های بعد آموزشی و پژوهشی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم
۱	AA1	۷۶۹/۰	۴۰۹/۰	۸۸۴/۰
۲	AA2	۸۰۵/۰	۴۳۹/۰	۹۱۱/۰
۳	AA3	۰/۸۰۵	۲۲۷/۰	۸۶۷/۰
۴	AA4	۷۷۱/۰	۴۵۱/۰	۸۹۰/۰
۵	AA5	۷۰۰/۰	۲۲۵/۰	۸۰۴/۰
۶	AB2	۸۶۷/۰	۹۲۴/۰	۲۸۳/۰
۷	AB3	۸۵۰/۰	۹۲۴/۰	۳۴۷/۰
۸	AB4	۷۵۳/۰	۸۷۵/۰	۳۷۷/۰
۹	AB5	۸۴۳/۰	۹۱۷/۰	۳۷۴/۰

۳۶۶/۰	۹۱۲/۰	۸۳۰/۰	AB6	۱۰
۲۶۹/۰	۹۰۱/۰	۸۲۰/۰	AB7	۱۱

براساس نتایج حاصل از جدول ۳ مشخص شد که بعد آموزشی و پژوهشی دارای دو مؤلفه‌ی (آموزشی و پژوهشی) است که شامل ۱۱ سؤال می‌شود. بیش‌ترین بار عاملی ۹۲۴/۰ مربوط به سؤال ۶ و ۷ و کم‌ترین بار عاملی ۸۰۴/۰ مربوط به سؤال ۵ می‌باشد. بارعاملی اول مربوط به مؤلفه (پژوهشی) است که شامل سؤال‌های ۶ تا ۱۱ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بارعاملی ۹۲۴/۰ به سؤال‌های ۶ و ۷ و کم‌ترین بارعاملی ۸۷۵/۰ به سؤال ۸ مربوط می‌شود. بارعاملی دوم مربوط به مؤلفه (آموزشی) است که شامل سؤال‌های ۱ تا ۵ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بارعاملی ۹۱۱/۰ به سؤال ۲ و کم‌ترین بارعاملی ۸۰۴/۰ به سؤال ۵ مربوط می‌شود.

جدول ۴- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه‌های بعد ساختاری و تشکیلاتی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم
۱	AC1	۸۳۰/۰	۲۵۶/۰	۰۷۹/۰	۹۱۳/۰
۲	AC2	۸۶۳/۰	۲۳۷/۰	۲۱۹/۰	۹۴۴/۰
۳	AC3	۷۲۲/۰	۱۸۶/۰	۲۸۳/۰	۸۶۵/۰
۴	AC4	۷۵۸/۰	۲۱۷/۰	۲۰۰/۰	۸۸۶/۰
۵	AC5	۸۸۵/۰	۲۲۳/۰	۱۹۴/۰	۹۴۵/۰
۶	AD1	۷۶۴/۰	۳۰۱/۰	۸۶۹/۰	۳۰۵/۰
۷	AD2	۸۶۰/۰	۲۰۱/۰	۸۹۴/۰	۱۷۶/۰
۸	AD3	۸۰۹/۰	۲۸۶/۰	۹۱۱/۰	۳۷۶/۰
۹	AD4	۸۱۴/۰	۲۷۵/۰	۹۱۷/۰	۳۵۳/۰
۱۰	AD5	۷۹۰/۰	۲۴۲/۰	۸۷۳/۰	۲۳۵/۰
۱۱	AD6	۰/۸۶۰	۲۷۶/۰	۹۲۶/۰	۲۶۶/۰
۱۲	AD7	۶۳۹/۰	۳۲۱/۰	۷۴۹/۰	۴۷۶/۰
۱۳	AE1	۷۴۸/۰	۷۳۶/۰	۲۲۱/۰	۱۹۷/۰
۱۴	AE2	۷۰۲/۰	۷۶۰/۰	۱۷۹/۰	۳۴۰/۰
۱۵	AE3	۷۰۳/۰	۷۴۷/۰	۲۹۸/۰	۲۱۰/۰
۱۶	AE4	۷۱۷/۰	۷۸۷/۰	۱۹۵/۰	۳۹۸/۰
۱۷	AE5	۶۱۱/۰	۸۰۱/۰	۴۷۱/۰	۳۲۴/۰
۱۸	AE6	۶۷۴/۰	۸۳۰/۰	۴۶۴/۰	۴۴۵/۰
۱۹	AE7	۰/۶۵۲	۸۲۹/۰	۴۹۳/۰	۳۵۳/۰
۲۰	AE8	۶۹۷/۰	۸۴۴/۰	۴۳۵/۰	۴۰۱/۰
۲۱	AE9	۵۹۲/۰	۷۸۸/۰	۴۷۰/۰	۴۰۳/۰

براساس نتایج حاصل از جدول ۴ مشخص شد که بعد ساختاری و تشکیلاتی دارای سه مؤلفه‌ی (ساختاری، چشم انداز، ماموریت و استراتژی و مدیریت و رهبری) است که شامل ۲۱ سؤال می‌شود. بیش‌ترین بار عاملی ۹۴۵/۰ مربوط به

سؤال ۵ و کمترین بار عاملی ۷۳۶/۰ مربوط به سؤال ۱۳ می باشد. بار عاملی اول مربوط به مؤلفه (ساختاری) است که شامل سؤال های ۱ تا ۵ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۴۵/۰ به سؤال های ۵ و کمترین بار عاملی ۸۶۵/۰ به سؤال ۳ مربوط می شود. بار عاملی دوم مربوط به مؤلفه ی (چشم انداز، ماموریت و استراتژی) است که شامل سؤال های ۶ تا ۱۲ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۲۶/۰ به سؤال های ۱۱ و کمترین بار عاملی ۷۴۹/۰ به سؤال ۱۲ مربوط می شود. بار عاملی سوم مربوط به مؤلفه ی (مدیریت و رهبری) است که شامل سؤال های ۱۳ تا ۲۱ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۸۳۰/۰ به سؤال های ۱۸ و کمترین بار عاملی ۷۳۶/۰ به سؤال ۱۳ مربوط می شود.

جدول ۵- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه های بعد منابع انسانی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم	بار عاملی چهارم
۱	AF1	۷۸۶/۰	۲۲۵/۰	۲۶۱/۰	۰۹۹/۰	۸۸۲/۰
۲	AF2	۸۱۹/۰	۱۵۰/۰	۲۳۹/۰	۱۷۴/۰	۹۰۷/۰
۳	AF3	۷۶۷/۰	۱۰۹/۰	۱۸۸/۰	۲۲۵/۰	۸۶۷/۰
۴	AF4	۷۷۲/۰	۲۰۲/۰	۱۳۸/۰	۱۵۴/۰	۸۷۶/۰
۵	AF5	۸۲۱/۰	۱۵۴/۰	۲۲۶/۰	۱۹۵/۰	۹۰۶/۰
۶	AG2	۸۸۴/۰	۲۴۸/۰	۲۱۴/۰	۹۲۹/۰	۲۴۲/۰
۷	AG3	۹۱۰/۰	۳۵۷/۰	۱۸۳/۰	۹۵۰/۰	۲۶۱/۰
۸	AG4	۷۹۴/۰	۳۷۰/۰	۳۶۲/۰	۸۹۳/۰	۲۴۱/۰
۹	AG5	۷۸۷/۰	۲۶۹/۰	۲۱۲/۰	۸۸۴/۰	۳۲۶/۰
۱۰	AH1	۷۸۹/۰	۲۵۵/۰	۸۹۰/۰	۲۶۴/۰	۳۶۷/۰
۱۱	AH2	۷۶۵/۰	۲۲۹/۰	۸۸۵/۰	۲۲۸/۰	۲۸۹/۰
۱۲	AH3	۸۷۱/۰	۱۸۰/۰	۹۲۴/۰	۲۰۲/۰	۲۰۴/۰
۱۳	AH4	۸۷۷/۰	۱۶۹/۰	۹۳۲/۰	۲۳۲/۰	۲۴۷/۰
۱۴	AH5	۹۰۰/۰	۱۲۳/۰	۹۳۵/۰	۲۴۴/۰	۱۶۴/۰
۱۵	AH6	۹۰۲/۰	۱۴۲/۰	۹۳۹/۰	۲۴۷/۰	۱۹۱/۰
۱۶	AI1	۸۸۳/۰	۹۳۶/۰	۲۸۵/۰	۲۰۶/۰	۲۵۳/۰
۱۷	AI2	۸۴۸/۰	۹۱۰/۰	۲۰۸/۰	۲۸۱/۰	۳۰۱/۰
۱۸	AI3	۷۳۳/۰	۸۴۵/۰	۴۱۱/۰	۲۴۴/۰	۱۲۱/۰
۱۹	AI4	۸۱۵/۰	۸۹۰/۰	۱۹۱/۰	۲۴۳/۰	۲۷۷/۰
۲۰	AI5	۷۷۰/۰	۸۸۰/۰	۳۳۶/۰	۳۰۳/۰	۲۱۸/۰

براساس نتایج حاصل از جدول ۵ مشخص شد که بعد منابع انسانی دارای چهار مؤلفه ی (اساتید ، کارکنان، دانشجویان و دانش آموختگان) است که شامل ۲۰ سؤال می شود. بیشترین بار عاملی ۹۵۰/۰ مربوط به سؤال ۷ و کمترین بار عاملی ۸۴۵/۰ مربوط به سؤال ۱۸ می باشد. بار عاملی اول مربوط به مؤلفه ی (اساتید) است که شامل سؤال های ۱ تا ۵ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۰۷/۰ به سؤال های ۲ و کمترین بار عاملی ۸۶۷/۰ به سؤال ۳ مربوط می شود. بار عاملی دوم مربوط به مؤلفه ی (کارکنان) است که شامل سؤال های ۶ تا ۹ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۵۰/۰

به سؤال های ۷ و کمترین بار عاملی ۸۸۴/۰ به سؤال ۹ مربوط می شود. بار عاملی سوم مربوط به مؤلفه‌ی (دانشجویان) است که شامل سؤال های ۱۰ تا ۱۵ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۳۹/۰ به سؤال های ۱۵ و کمترین بار عاملی ۸۸۵/۰ به سؤال ۱۱ مربوط می شود. بار عاملی چهارم مربوط به مؤلفه‌ی (دانش آموزان) است که شامل سؤال های ۱۶ تا ۲۰ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۳۶/۰ به سؤال های ۱۶ و کمترین بار عاملی ۸۴۵/۰ به سؤال ۱۸ مربوط می شود.

جدول ۶- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه‌های بعد فرهنگی و اجتماعی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم
۱	AJ1	۸۴۶/۰	۹۲۰/۰	۲۹۶/۰
۲	AJ2	۷۵۵/۰	۸۶۷/۰	۲۸۵/۰
۳	AJ3	۶۹۲/۰	۸۳۴/۰	۲۷۵/۰
۴	AJ4	۸۲۱/۰	۹۱۰/۰	۳۱۷/۰
۵	AJ5	۸۶۸/۰	۹۲۲/۰	۱۹۵/۰
۶	AK1	۸۶۲/۰	۲۸۹/۰	۹۲۶/۰
۷	AK2	۷۷۲/۰	۲۲۱/۰	۸۷۰/۰
۸	AK3	۷۶۸/۰	۳۳۱/۰	۸۸۳/۰
۹	AK4	۷۴۳/۰	۲۴۸/۰	۸۶۳/۰

براساس نتایج حاصل از جدول ۶ مشخص شد که بعد فرهنگی و اجتماعی دارای دو مؤلفه‌ی (فرهنگی و اجتماعی) است که شامل ۹ سؤال می شود. بیشترین بار عاملی ۹۲۶/۰ مربوط به سؤال ۶ و کمترین بار عاملی ۸۳۴/۰ مربوط به سؤال ۳ می باشد. بار عاملی اول مربوط به مؤلفه‌ی (فرهنگی) است که شامل سؤال های ۱ تا ۵ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۲۲/۰ به سؤال های ۵ و کمترین بار عاملی ۸۳۴/۰ به سؤال ۳ مربوط می شود. بار عاملی دوم مربوط به مؤلفه‌ی (اجتماعی) است که شامل سؤال های ۶ تا ۹ می باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۲۶/۰ به سؤال های ۶ و کمترین بار عاملی ۸۶۳/۰ به سؤال ۹ مربوط می شود.

جدول ۷- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه‌های بعد اقتصادی و مالی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم	بار عاملی چهارم
۱	AL1	۹۲۳/۰	۰۹۷/۰	۲۰۳/۰	۱۲۶/۰	۹۵۹/۰
۲	AL2	۹۲۹/۰	۱۲۶/۰	۲۴۶/۰	۱۲۴/۰	۹۶۴/۰
۳	AL3	۸۷۳/۰	۱۸۱/۰	۱۹۸/۰	۱۲۰/۰	۹۳۶/۰
۴	AL4	۹۱۳/۰	۰/۱۷۷	۱۶۳/۰	۰۹۳/۰	۹۵۴/۰
۵	AM1	۸۱۱/۰	۲۰۴/۰	۱۶۹/۰	۸۴۱/۰	۳۳۷/۰
۶	AM2	۷۸۱/۰	۲۲۴/۰	۱۵۰/۰	۸۱۰/۰	۲۰۲/۰
۷	AM3	۸۵۵/۰	۲۲۶/۰	۰۸۲/۰	۸۵۶/۰	۲۰۸/۰
۸	AM4	۸۸۳/۰	۱۹۳/۰	۰۸۶/۰	۸۶۳/۰	۲۸۰/۰

۱۵۶/۰	۷۱۳/۰	۰۹۸/۰	۱۷۳/۰	۸۰۴/۰	AM5	۹
۲۴۳/۰	۷۴۳/۰	۰۸۵/۰	۱۸۹/۰	۸۴۵/۰	AM6	۱۰
۲۶۰/۰	۲۹۷/۰	۸۶۱/۰	۲۰۸/۰	۷۱۲/۰	AN1	۱۱
۱۵۲/۰	۲۷۶/۰	۸۱۵/۰	۰۳۲/۰	۷۵۴/۰	AN2	۱۲
۱۷۰/۰	۲۵۴/۰	۸۷۹/۰	۲۵۱/۰	۷۳۹/۰	AN3	۱۳
۱۶۵/۰	۳۱۴/۰	۸۹۱/۰	۱۷۰/۰	۷۴۱/۰	AN4	۱۴
۲۵۴/۰	۲۳۳/۰	۷۱۵/۰	۲۲۸/۰	۷۲۲/۰	AN5	۱۵
۲۷۲/۰	۲۱۵/۰	۲۵۴/۰	۸۴۹/۰	۷۲۸/۰	AO1	۱۶
۲۷۲/۰	۲۴۰/۰	۲۵۹/۰	۸۳۰/۰	۷۵۹/۰	AO2	۱۷
۲۱۱/۰	۱۹۵/۰	۳۸۸/۰	۸۶۹/۰	۷۰۴/۰	AO3	۱۸
۲۶۲/۰	۲۱۲/۰	۳۴۲/۰	۸۵۳/۰	۶۹۴/۰	AO4	۱۹
۲۴۶/۰	۱۸۸/۰	۵۰۳/۰	۸۶۷/۰	۷۲۱/۰	AO5	۲۰

براساس نتایج حاصل از جدول ۷ مشخص شد که بعد اقتصادی و مالی دارای چهار مؤلفه‌ی (اقتصادی، مالی، امکانات و تجهیزات و قراردادهای پژوهشی) است که شامل ۲۰ سؤال می‌شود. بیش‌ترین بار عاملی ۹۶۴/۰ مربوط به سؤال ۲ و کم‌ترین بار عاملی ۷۱۳/۰ مربوط به سؤال ۹ می‌باشد. بار عاملی اول مربوط به مؤلفه‌ی (اقتصادی) است که شامل سؤال‌های ۱ تا ۴ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بار عاملی ۹۶۴/۰ به سؤال‌های ۲ و کم‌ترین بار عاملی ۹۳۴/۰ به سؤال ۳ مربوط می‌شود. بار عاملی دوم مربوط به مؤلفه‌ی (مالی) است که شامل سؤال‌های ۵ تا ۱۰ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بار عاملی ۸۶۳/۰ به سؤال‌های ۸ و کم‌ترین بار عاملی ۷۱۳/۰ به سؤال ۹ مربوط می‌شود. بار عاملی سوم مربوط به مؤلفه‌ی (امکانات و تجهیزات) است که شامل سؤال‌های ۱۱ تا ۱۵ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بار عاملی ۸۹۱/۰ به سؤال‌های ۱۴ و کم‌ترین بار عاملی ۷۱۵/۰ به سؤال ۱۵ مربوط می‌شود. بار عاملی چهارم مربوط به مؤلفه‌ی (قراردادهای پژوهشی) است که شامل سؤال‌های ۱۶ تا ۲۰ می‌باشد، در این مؤلفه بیش‌ترین بار عاملی ۸۶۹/۰ به سؤال‌های ۱۸ و کم‌ترین بار عاملی ۸۳۰/۰ به سؤال ۱۷ مربوط می‌شود.

جدول ۸- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای مؤلفه‌های بعد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم
۱	AP3	۷۷۴/۰	۸۷۴/۰	۲۱۶/۰	۱۷۵/۰
۲	AP4	۸۲۲/۰	۹۰۷/۰	۲۳۱/۰	۲۳۵/۰
۳	AP5	۵۹۳/۰	۷۷۷/۰	۲۲۷/۰	۲۳۶/۰
۴	AP6	۷۲۷/۰	۸۵۴/۰	۲۶۰/۰	۲۰۵/۰
۵	AP7	۸۶۳/۰	۹۲۶/۰	۲۴۵/۰	۱۸۷/۰
۶	AQ2	۷۳۴/۰	۲۶۲/۰	۸۵۲/۰	۳۹۰/۰
۷	AQ3	۷۸۱/۰	۳۱۲/۰	۸۷۳/۰	۱۱۰/۰
۸	AQ4	۷۵۷/۰	۱۶۸/۰	۰/۸۵۵	۲۰۱/۰
۹	AQ5	۷۳۷/۰	۳۱۷/۰	۸۶۱/۰	۱۵۸/۰

۱۵۸/۰	۸۶۷/۰	۱۷۵/۰	۷۸۱/۰	AQ6	۱۰
۹۴۲/۰	۱۹۶/۰	۲۱۴/۰	۸۸۸/۰	AR2	۱۱
۹۳۶/۰	۱۸۹/۰	۲۱۶/۰	۸۷۴/۰	AR3	۱۲
۹۵۳/۰	۱۸۸/۰	۲۲۴/۰	۹۰۸/۰	AR4	۱۳
۹۲۱/۰	۲۱۶/۰	۲۴۴/۰	۸۴۶/۰	AR5	۱۴

براساس نتایج حاصل از جدول ۸ مشخص شد که بعد فن آوری اطلاعات و ارتباطات دارای سه مؤلفه‌ی (زیرساخت، دفترها و مراکز و شرکتها) است که شامل ۱۴ سؤال می‌شود. بیشترین بار عاملی ۹۵۳/۰ مربوط به سؤال ۱۳ و کمترین بار عاملی ۷۷۷/۰ مربوط به سؤال ۳ می‌باشد. بار عاملی اول مربوط به مؤلفه‌ی (زیرساخت) است که شامل سؤال‌های ۱ تا ۵ می‌باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۲۶/۰ به سؤال‌های ۵ و کمترین بار عاملی ۷۷۷/۰ به سؤال ۳ مربوط می‌شود. بار عاملی دوم مربوط به مؤلفه‌ی (دفترها و مراکز) است که شامل سؤال‌های ۶ تا ۱۰ می‌باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۸۷۳/۰ به سؤال‌های ۷ و کمترین بار عاملی ۸۵۲/۰ به سؤال ۶ مربوط می‌شود. بار عاملی سوم مربوط به مؤلفه‌ی (شرکتها) است که شامل سؤال‌های ۱۱ تا ۱۴ می‌باشد، در این مؤلفه بیشترین بار عاملی ۹۵۳/۰ به سؤال‌های ۱۳ و کمترین بار عاملی ۹۲۱/۰ به سؤال ۱۴ مربوط می‌شود.

سؤال دو: رتبه بندی هر یک از ابعاد دانشگاه کارآفرین (دانشگاه نسل سوم) جهت تحقق اهداف

دانشگاه فنی و حرفه ای چگونه است؟ رتبه‌بندی ابعاد دانشگاه کارآفرین (دانشگاه نسل سوم) بر حسب میزان بار عاملی هر یک از ابعاد و مؤلفه‌ها به شرح جدول ۹ می‌باشد.

جدول ۹- رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های دانشگاه کارآفرین بر حسب میزان بار عاملی

رتبه	بار عاملی	مؤلفه‌ها	رتبه	بار عاملی	ابعاد
۲	۹۰۲/۰	آموزشی	۴	۹۱۰/۰	آموزشی و پژوهشی
۱	۹۴۶/۰	پژوهشی			
۳	۸۲۹/۰	ساختاری	۱	۹۵۰/۰	ساختاری و تشکیلاتی
۲	۹۰۴/۰	چشم انداز، ماموریت و استراتژی			
۱	۹۴۸/۰	مدیریت و رهبری			
۴	۷۵۷/۰	اساتید	۲	۹۳۷/۰	منابع انسانی
۳	۸۴۷/۰	کارکنان			
۲	۸۶۱/۰	دانشجویان			
۱	۸۶۴/۰	دانش آموختگان			
۱	۹۱۶/۰	فرهنگی	۶	۸۷۴/۰	فرهنگی و اجتماعی
۲	۸۶۲/۰	اجتماعی			

۴	۶۵۵/۰	اقتصادی	۳	۹۳۷/۰	اقتصادی و مالی
۳	۸۶۹/۰	مالی			
۲	۹۰۴/۰	امکانات و تجهیزات			
۱	۹۱۲/۰	قراردادهای پژوهشی			
۱	۸۵۱/۰	زیرساخت	۵	۸۸۲/۰	فن آوری اطلاعات و ارتباطات
۲	۸۴۲/۰	دفترها و مراکز			
۳	۷۸۴/۰	شرکتها			

مطابق جدول ۹، همه ابعاد و مؤلفه‌های دانشگاه کارآفرین دارای بار عاملی نزدیک به ۸/۰ و بالاتر می‌باشند، لذا تأثیر همه ابعاد و مؤلفه‌ها بر دانشگاه کارآفرین تأیید می‌گردد. همچنین بعد ساختاری و تشکیلاتی با بار عاملی ۹۵۰/۰ دارای بیشترین تأثیر و بعد فرهنگی و اجتماعی با بار عاملی ۸۷۴/۰ دارای کمترین تأثیر است. در بعد آموزشی و پژوهشی، مؤلفه‌ی پژوهشی با بار عاملی ۹۴۶/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی آموزشی با بار عاملی ۹۰۲/۰ دارای تأثیر کم‌تری است. در بعد ساختاری و تشکیلاتی، مؤلفه‌ی مدیریت و رهبری با بار عاملی ۹۴۸/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی ساختاری با بار عاملی ۸۲۹/۰ دارای تأثیر کم‌تری است. در بعد منابع انسانی، مؤلفه‌ی دانش آموختگان با بار عاملی ۸۶۴/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اساتید با بار عاملی ۷۵۷/۰ دارای تأثیر کم‌تری است. در بعد فرهنگی و اجتماعی، مؤلفه‌ی فرهنگی با بار عاملی ۹۱۶/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اجتماعی با بار عاملی ۸۶۲/۰ دارای تأثیر کم‌تری است. در بعد اقتصادی و مالی، مؤلفه‌ی قراردادهای پژوهشی با بار عاملی ۹۱۲/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اقتصادی با بار عاملی ۶۵۵/۰ دارای تأثیر کم‌تری است و در بعد فن آوری اطلاعات و ارتباطات، مؤلفه‌ی زیرساخت با بار عاملی ۸۵۱/۰ دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی شرکتها با بار عاملی ۷۸۴/۰ دارای تأثیر کم‌تری است.

– بحث و نتیجه گیری

در عصر حاضر که لازمه رشد اقتصادی در آن توسعه مراکز تولید دانش، فناوری و مهارت‌های فنی است، از کارآفرینی می‌توان به عنوان یکی از مهمترین ارکان رشد و توسعه جامعه یاد کرد و بارزترین چیزی که می‌توان ما را به این مقصود برساند دانشگاه‌ها و مراکز کارآفرینی است. لذا در این پژوهش به دنبال شناسایی و رتبه بندی ابعاد دانشگاه کارآفرین در دانشگاه فنی و حرفه‌ای هستیم. نتایج این پژوهش نشان داد که؛ دانشگاه کارآفرین دارای شش بعد «آموزشی و پژوهشی»، «ساختاری و تشکیلاتی»، «منابع انسانی»، «فرهنگی و اجتماعی»، «اقتصادی و مالی» و «فن-آوری اطلاعات و ارتباطات» است. بعد آموزشی و پژوهشی دارای دو مؤلفه (آموزشی و پژوهشی)، بعد ساختاری و تشکیلاتی دارای سه مؤلفه (ساختاری، چشم انداز، ماموریت و استراتژی و مدیریت و رهبری)، بعد منابع انسانی دارای چهار مؤلفه (اساتید، کارکنان، دانشجویان و دانش آموختگان)، بعد فرهنگی و اجتماعی دارای دو مؤلفه (فرهنگی و اجتماعی)، بعد اقتصادی و مالی دارای چهار مؤلفه (اقتصادی، مالی، امکانات و تجهیزات و قراردادهای پژوهشی) و بعد فن آوری اطلاعات و ارتباطات دارای سه مؤلفه (زیرساخت، دفترها و مراکز و شرکتها) می‌باشد. از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر این است که؛ تأثیر همه ابعاد و مؤلفه‌ها بر دانشگاه کارآفرین تأیید شد. و بعد ساختاری و تشکیلاتی

دارای بیشترین تأثیر و بعد فرهنگی و اجتماعی دارای کمترین تأثیر است. در بعد آموزشی و پژوهشی، مؤلفه‌ی پژوهشی دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی آموزشی دارای تأثیر کم‌تر؛ در بعد ساختاری و تشکیلاتی، مؤلفه‌ی مدیریت و رهبری دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی ساختاری دارای تأثیر کم‌تر؛ در بعد منابع انسانی، مؤلفه‌ی دانش‌آموختگان دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اساتید دارای تأثیر کم‌تر؛ در بعد فرهنگی و اجتماعی، مؤلفه‌ی فرهنگی دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اجتماعی دارای تأثیر کم‌تر؛ در بعد اقتصادی و مالی، مؤلفه‌ی قراردادهای پژوهشی دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی اقتصادی دارای تأثیر کم‌تر و در بعد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، مؤلفه‌ی زیرساخت دارای تأثیر بیش‌تر و مؤلفه‌ی شرکت‌ها دارای تأثیر کم‌تری است. در تبیین این یافته که بعد ساختاری در کارآفرینی دانشگاه دارای تأثیر بیشتری است، می‌توان گفت که؛ بعد ساختاری دارای مؤلفه‌های ساختاری، چشم‌انداز، مأموریت و استراتژی و مدیریت و رهبری است که همه این مؤلفه‌ها در کارآفرینی دانشگاه نقش مهمی دارند. به زعم پترکا (۲۰۱۱) رهبری قوی در فرایند تغییر دانشگاه از اهمیت بسیاری برخوردار است. چنانچه ریاست دانشگاه مفهوم دانشگاه کارآفرین را نپذیرد، امکان تبدیل دانشگاه به یک دانشگاه کارآفرینانه بسیار کم می‌شود. از طرفی مدیریت مشارکتی شامل ایجاد ساختار مدیریتی است که تمام بخش‌های دانشگاه را به رفتارهای مبتکرانه و کارآفرینانه تشویق و ترغیب می‌کند، و دستیابی به اهداف گروهی را نسبت به کسب موفقیت‌های شخصی در اولویت قرار می‌دهد. رئیس دانشگاه با اعتقاد و نگرش مثبت به کارآفرینی و نوآوری و تشویق و ترغیب استادان برای انجام فعالیت‌های کارآفرینانه و همچنین مدیران ارشد با حمایت آشکار و همه‌جانبه از توسعه کارآفرینی دانشگاه نقش تعیین‌کننده در دانشگاه کارآفرین دارند. از سویی دیگر مفهوم چشم‌انداز بر اساس تجسم تصویری از آینده است. چشم‌انداز کارآفرینی امکان‌پذیری اکتشاف فرصت‌های تجاری سازی و نوآوری را گسترش می‌دهد و در کارآفرینی دانشگاه نقش مهمی دارد. همچنین ساختارهای سازمانی نقش مهمی در کارآفرینی دانشگاه دارد. دانشگاهی که قصد دارد کارآفرین تربیت کند باید خود سازمانی انعطاف‌پذیر و کارآمد باشد تا بتواند در برابر تغییر و تحولات انعطاف داشته باشد و فرصت‌های موجود در زمینه‌های مختلف را از دست ندهد.

منابع:

منابع فارسی

- آقاجانی، حسنعلی و کیوانفر، جواد (۱۳۹۲). **تبیین ویژگی های دانشگاه نسل سوم (دانشگاه کارآفرین) (شاهد تجربی: دانشگاه مازندران)**، همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش محور) ۱۳۹۲،
- ابراهیم پور، سمیرا و همکاران (۱۳۹۱). **دانشگاه نسل سوم، گامی به سوی کارآفرینی**، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان، ۶/۱۰/۱۳۹۱.
- باقری، حدیث و خانی، ناصر (۱۳۹۴). **بررسی عوامل موثر بر کارآفرینی دانشگاهی و تأثیرات آن در جامعه**، اولین کنفرانس ملی مدیریت راهبردی خدمات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، ۱۳۹۴

- بزرگزاده ، علی رضا و محرابی ، حمیدرضا(۱۳۹۶). **بررسی شناسایی عوامل موثر در شکل گیری دانشگاه کارآفرین در ایران** ، چهارمین همایش بین المللی نوآوری، توسعه و کسب و کار، ۱۳۹۶
- بهزادی ، نازنین و همکاران(۱۳۹۳). **طراحی الگوی مفهومی دانشگاه کارآفرین با رویکرد کارآفرینی سازمانی ، فصلنامه توسعه کارآفرینی** ، دوره ۷، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۳، ص ۶۹۷-۷۱۳
- جنتی فر، حسین و آمده ، علی اصغر(۱۳۹۱). **پارکهای فناوری و مراکز رشد نمونه عینی دانشگاه کارآفرین** ، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان، ۱۳۹۱
- حمیدیا ، بابک و نبوی ، سیدحامد(۱۳۹۵). **بررسی نقش دانشگاه کارآفرین در اقتصاد دانش بنیان، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت و علوم اجتماعی**، ۱۳۹۵، دوی
- خسروی پور ، الهام و امیرنژاد ، قنبر(۱۳۹۲). **مراکز آموزش عالی کارآفرین (ضرورت، چالش ها) ، همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش محور)** ، ۱۳۹۲
- زینالی ، نسرين(۱۳۹۵). **نگرشی نوین به نسل سوم دانشگاه ها و جایگاه تحقیقات علوم انسانی در آن ها** ، سومین همایش علمی پژوهشی یافته های نوین علوم مدیریت، کارآفرینی و آموزش ایران ، ۱۳۹۵
- سایت دانشگاه فنی و حرفه ای ، اداره کل حوزه ریاست و روابط عمومی ، ۱۳۹۷
- صمدی میارکلایی، حسین و آقاجانی ، حسنعلی(۱۳۹۳) ، **ارزیابی شاخص های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه مازندران بر اساس روش فازی** ، فصلنامه توسعه کارآفرینی ، دوره ۷، شماره ۲ - شماره پیاپی ۲۴، تابستان ۱۳۹۳، ص ۳۶۹-۳۸
- صمدی میارکلایی ، حمزه و همکاران(۱۳۹۱). **نقش دانشگاه کارآفرین و صنعت به عنوان کلید توسعه ملی ، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان** ، ۱۳۹۱
- عابدی ، بهاره و همکاران(۱۳۹۶). **تدوین الگوی دانشگاه کارآفرین کشاورزی و منابع طبیعی از دیدگاه مدیریت آموزش کشاورزی**. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. شماره ۴۰، بهار ۱۳۹۶
- کردنائیچ ، اسدا... و همکاران(۱۳۹۱) ، **بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس، فصلنامه توسعه کارآفرینی** ، دوره ۵، شماره ۳ - شماره پیاپی ۱۷، پاییز ۱۳۹۱، ص ۴۷-۶۴
- کوهزادی ، فواد و همکاران(۱۳۹۵). **بررسی جایگاه استراتژیک دانشگاه کارآفرین در مدل مدیریت دانش** ، سومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت ، اقتصاد و علوم انسانی
- گزارش مرکز پژوهش های مجلس(۱۳۹۲). **دانشگاه کارآفرین؛ ضرورت ، ویژگی ها و الزامات** ، شماره مسلسل : ۱۳۳۰۲، تاریخ انتشار : ۱۸/۰۸/۱۳۹۲
- معارفوند ، زهرا(۱۳۹۲). **آموزش کارآفرینی و چالش های آن در ایران** ، همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش محور) ، ۱۳۹۲

- مهدوی مزده ، محمد و همکاران(۱۳۹۲). تعیین شاخص های تاثیرگذار در کارآفرین بودن دانشگاه های دولتی ایران و رتبه بندی دانشگاه ها از این منظر ، **سیاست علم و فناوری** ، دوره ۶ ، شماره ۱، پاییز ۱۳۹۲ ، ص ۸۱ - ۹۸ .
- مهدی،رضا(۱۳۹۵).دانشگاه کارآفرین به منزله راهبردی برای مدیریت دانش علمی دانشگاه ، هشتمین کنفرانس ملی و دومین کنفرانس بین المللی مدیریت دانش،۱۳۹۵،ایران
- مهدی،رضا(۱۳۹۴). جایگاه مهارت آموزی در دانشگاههای نسل سوم ، **مهارت آموزی** ، دوره ۴ ، شماره ۱۴ ، زمستان ۱۳۹۴.ص ۱۰۳ - ۱۱۷
- میری کرم، فرشته و رضایی،روح ا... (۱۳۹۱). کارآفرینی دانشگاهی و دانشگاه کارآفرین ، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان ، ۱۳۹۱
- نصراللهی نیا ، فاطمه و رشید حاجی خواجه لو، صالح(۱۳۹۵).دانشگاه به سوی هویت های جدید، مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت ، دوره ۱۰
- نیازی محسن و کارکنان نصرآبادی ، محمد(۱۳۸۷). دانشگاه کارآفرین ، **کار و جامعه** ، خرداد و تیر ۱۳۸۷ - شماره ۹۶ و ۹۷ ، ص ۱۴ - ۲۳

منابع انگلیسی

- Gideon Maas & Paul Jones ,(2017). Reflecting On The Role Of Universities In Entrepreneurship Education , **Journal of UIIN BLOG** , August 16, 2017- Kevin R. McClure.(2016). Building the Innovative and Entrepreneurial University: An Institutional Case Study of Administrative Academic Capitalism. **The Journal of Higher Education** .Volume 87, 2016 - Issue 4 , Pages 516-543
- Peris-Ortiz, M., Gómez, J.A., Merigó-Lindahl, J.M., Rueda-Armengot, C. (Eds).(2017). Exploring the Academic and Innovative Dimensions of Entrepreneurship in Higher Education. ISBN 978-3-319-47949-1
- Todd Davey, Paul Hannon , Andy Penaluna.(2016). entrepreneurship education and the role of universities in entrepreneurship , **Journal of Industry and Higher Education** , Vol 30, Issue 3, 2016 , <https://doi.org/10.1177/0950422216656699>
- Vanessa Ratten.(2017) "Entrepreneurial universities: the role of communities, people and places", **Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy**, Vol. 11 Issue: 03, pp.310-315, <https://doi.org/10.1108/JEC-03-2017-0021>

**Identify and classify the aspects of entrepreneurial university
(third _ generation university) in the technical and vocational university**

**Ali asghar elyasi¹
Mohammad Salehi Ph.D²
Reza Uosefi Ph.D³**

Abstract:

The purpose of this survey is to identify and classify the aspects of entrepreneurial university (third _ generation university) in the technical and vocational university . This research is measurable due to the applicable purpose and descriptive method . The statistical population in this study has included all chancellors , deputies , official managers or experts and heads of the technical and vocational colleges and institutes in 8 districts in Mazandaran , Golestan and Semnan with 448 people . 207 samples were chosen through applying stratified random sampling and Cochran formula . For gathering the data , the questionnaires were prepared with 95 questions . Validity and reliability of them have been confirmed . Exploratory factor analysis tests , Confirmatory factor analysis tests and Structural Equation Modeling were applied for analyzing the data . The results have indicated that the entrepreneurial university in the technical and vocational university includes 6 aspects : educational and training aspects , structural and organizational aspects , human resources , social and cultural aspects , economic and financial aspects , information and communication technology . The educational and researching aspect involves two components (educational and researching) , the structural and organizational aspect involves three components (structural, prespective ,mission , strategy and management and leadership) , human resource includes four components (professors , staff , university students and educated people) , social and cultural aspect involves two components (social and cultural) , economic and financial aspect involves four components (economical , financial , facility and equipment and researching contracts) and the aspect of communication and information technology includes three components (substructure , offices , centres and componies). The structural and organizational aspect has the most influence with the load factor 950% and social and cultural aspect has the least influence with the load factor 874% . The applied model in this survey has had appropriate fitness .

Key words : the aspects of entrepreneurial university , third-generation university , technical and vocational university,

¹ Phd Student in higher education Administration – Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

² Association professor in educational Administration group - Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran (corresponding author)

³ Assistant professor of educational Administration Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran